

Internationale studenten bij Fontys en de aansluiting op de lokale arbeidsmarkt

Deze hand-out bevat de belangrijkste conclusies uit het onderzoek binnen het INTERLOCALITY-project over internationale studenten bij Fontys. U leest over de knelpunten die zij ervaren tijdens hun studie met betrekking tot de oriëntatie op de lokale arbeidsmarkt (stage, bijbanen) en de succesfactoren die bijdragen aan een goede voorbereiding op het vinden van een passende baan in de regio na het afstuderen.

Hoewel de schaarste op de arbeidsmarkt hoog is, blijft een belangrijke groep met veel potentie buiten beeld: internationale studenten. Zij hebben moeite om na hun studie in de regio een passende baan te vinden en vertrekken daarom vaak weer naar hun thuisland of naar elders. Dat is een gemiste kans, zo vinden de partners van het INTERLOCALITY-consortium, en de vraag is hoe je deze talentvolle groep voor de regio kunt behouden. Vier hogescholen ([UCN](#) in Denemarken, [FH Münster](#) in Duitsland, [Arcada](#) in Finland en Fontys in Nederland) en een bureau gericht op internationale arbeids- en studentmobiliteit ([SEND](#) uit Italië) hebben de handen ineengeslagen voor het [INTERLOCALITY](#)-project om hun internationale studenten *engineering* en *business* te ondersteunen in de voorbereiding en landing op de regionale arbeidsmarkt.

INTERLOCALITY

Het doel van het project is om verschillende tools te ontwikkelen die de voorbereiding en landing van internationale studenten op de lokale arbeidsmarkt verbeteren, waaronder:

- een International Alumni Monitoring Tool (I AM Talent), waarmee informatie wordt verzameld over de loopbaanstappen van de internationale studenten en hun beleving van de lokale arbeidsmarkt;
- activiteiten om de internationale studenten in hun eerste stappen op de arbeidsmarkt te ondersteunen tijdens de studie (International Talent Journey);
- online trainingsmodules op het gebied van *guidance & counseling*, *intercultural sensitivity* en *employability* om de kennis van hogeschoolmedewerkers, werkgevers en regionale actoren te vergroten.

Voor het INTERLOCALITY-project zijn in het najaar van 2022 interviews gehouden met 40 internationale studenten en alumni, 40 regionale werkgevers (mkb'ers), 15 beleidsmedewerkers van de betrokken hogescholen en 15 andere actoren die zich bezighouden met internationalisering op de lokale arbeidsmarkt. Het doel van deze interviews was het in kaart brengen van de behoeften en de ervaringen van de verschillende stakeholders wat betreft de lokale employability van internationale studenten. In deze hand-out wordt er specifiek ingegaan op de conclusies die betrekking hebben op de internationale studenten bij Fontys in de regio Eindhoven-Venlo.

FEITEN EN CIJFERS: internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs

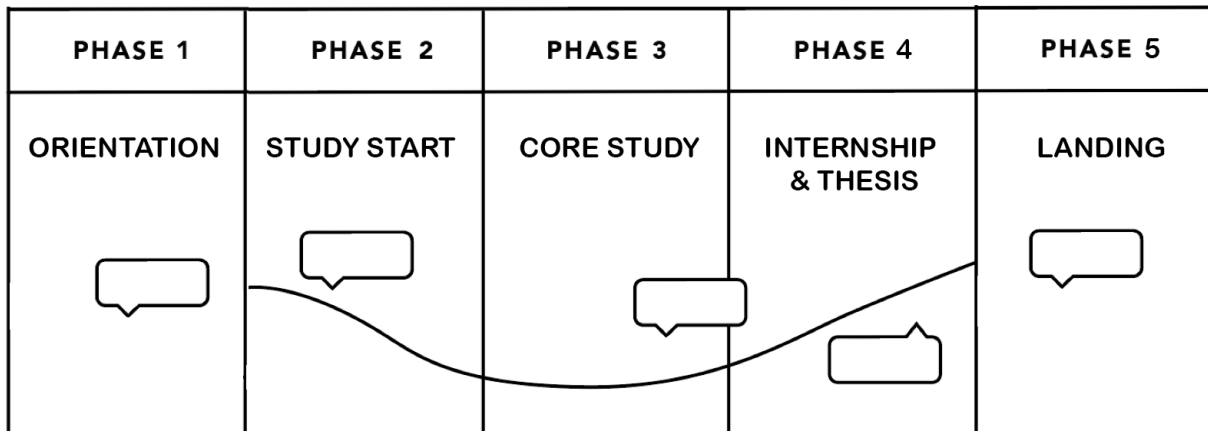
In het studiejaar 2022/2023 studeerden 122.287 internationale diplomastudenten bij hogescholen en universiteiten in Nederland. Dit was 15 procent van de totale studentenpopulatie. Van alle studenten op universiteiten was 25,1 procent internationaal, tegenover **7,7 procent in het hbo**.

In het hbo waren er in 2022/2023 zo'n **11.173 nieuwe internationale inschrijvingen**, waarvan 7.851 studenten (**70,3 procent**) afkomstig uit de EER en 3.322 studenten (**29,7 procent**) van buiten de EER. In totaal waren er 2.281 meer internationale studenten in het hbo vergeleken met het studiejaar 2021/2022. Het totale aantal internationale studenten is daarmee met **6,6 procent gegroeid**. (Bron: 1 cijfer HO, analyse [Nuffic](#))

Eén jaar na afstuderen woont **46 procent** van de internationale afgestudeerden nog in Nederland. Na vijf jaar is de *stayrate* gedaald tot **24 procent**. Van de afgestudeerden van buiten de EER woont **38 procent** vijf jaar na afstuderen nog in Nederland. Van de Europese studenten slechts **19 procent**. De gemiddelde *stayrate* vijf jaar na afstuderen is onder de wo-afgestudeerden iets hoger (24 procent) dan onder de hbo-afgestudeerden (22 procent). (Bron: CBS, analyse [Nuffic](#))

INTERNATIONAL STUDENT JOURNEY

De reis die een internationale student maakt tijdens een studie in Nederland kan worden opgedeeld in meerdere fasen. Elke fase kent zo zijn eigen uitdagingen, blijkt uit de interviews.

Fase I: Oriëntatie

De belangrijkste redenen voor internationale studenten om te kiezen voor Nederland hebben te maken met de hoge kwaliteit van leven en de hoge kwaliteit van het onderwijs. Ook benoemen ze de relatief lage studiekosten in vergelijking met de VS en VK, en het grote aanbod Engelstalige studies. Veel internationale studenten kiezen voor Nederland na een tip van familie of vrienden.

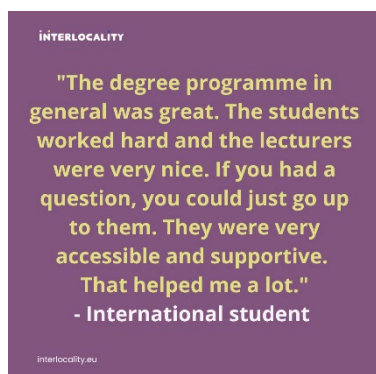
Engineeringstudenten kiezen voor Nederland vanwege de goede reputatie van onze tech-sector. Veel Duitse International Business-studenten kiezen voor Nederland, en dan specifiek voor Fontys in Venlo, vanwege de nabijheid. Ook vinden ze het fijn dat er een grote Duitse community aanwezig is.

Wanneer internationale studenten de belangrijkste afwegingen benoemen voor een specifieke bachelor bij Fontys blijkt dat met name de praktijkgerichtheid van de opleiding (in vergelijking met universitaire studies) en het feit dat de instelling zich bevindt in een grote stad (met levendig studentenleven en meer faciliteiten) de belangrijkste factoren zijn die de keuze bepalen. Ook wordt Fontys in sommige landen actief gepromoot.

Fase II: Start van de studie

Voor veel internationale studenten is de start van de studie lastig. Er komt veel op ze af, vooral wat betreft papierwerk en andere regelzaken. Sommige internationale studenten ervaren een cultuurschok en eenzaamheid; ze zijn voor het eerst in een andere cultuur en lang weg van familie en vrienden. Ook moeten velen wennen aan het onderwijssysteem bij Fontys en de informele manier van communiceren met docenten.

Internationale studenten krijgen van Fontys hulp in deze eerste periode. Studenten geven aan dat ze het fijn vinden dat Fontys helpt bij het vinden van een kamer en het nemen van de bureaucratische hordes. Ze zijn te spreken over de International Office. Ook vinden ze de introductieweek erg waardevol. Zo kunnen ze niet alleen kennis maken met de opleiding, maar ook met andere internationale en Nederlandse studenten. Tijdens de studie waarderen internationale studenten de toegankelijkheid en behulpzaamheid van de docenten heel erg.

Fase III: Tijdens de studie

Na het eerste studiejaar zijn internationale studenten beter bekend met de opleiding en zijn de bureaucratische obstakels achter de rug. Ze ervaren nu moeilijkheden doordat ze de Nederlandse taal (nog) niet goed beheersen en daardoor niet altijd even goed integreren in de Nederlandse samenleving. Sommigen vinden het lastig om continu Engels te moeten spreken terwijl dat niet hun moedertaal is. Daarnaast blijkt het leven in Nederland redelijk duur en is het lastig om geschikte huisvesting te vinden. Ook lukt het niet iedereen om een bijbaan te vinden of blijkt het lastig om studie en werk te combineren. Internationale studenten geven dan ook aan vaker te maken te krijgen met mentale problemen in de loop van hun studie.

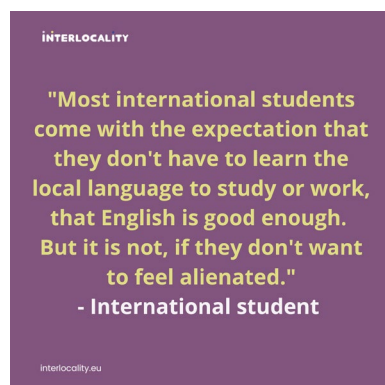
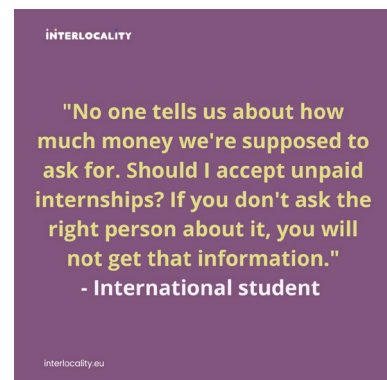

Een belangrijke bron van hulp is het sociale netwerk van voornamelijk andere internationale studenten. Ook vinden de meeste internationale studenten dat ze goed geholpen worden door Fontys als instelling, de docenten en de studietoetscoach. Toch zouden ze graag meer ondersteuning ontvangen, zoals op het gebied van taal in de vorm van Nederlandse taallessen, op het niveau van psychologisch welzijn en wat betreft het vormen van bredere sociale netwerken in de vorm van events met internationale én lokale studenten of extracurriculaire activiteiten.

Fase IV: Stage, bijbaan en afstudeeronderzoek

Tijdens de studietijd komen internationale studenten in aanraking met de lokale arbeidsmarkt. Dit kan bijvoorbeeld middels een bijbaan zijn, maar ook door de stage in het derde studiejaar en het afstudeerproject in het vierde jaar. Uit de gesprekken blijkt dat het voor veel internationale studenten lastig is om een stage- of werkplek te vinden. De zoektocht wordt voornamelijk bemoeilijkt door het niet beheersen van de Nederlandse taal. Ook bezitten niet alle studenten de vaardigheden om een cv of motivatiebrief naar verwachting op te stellen of zich goed te presenteren tijdens een sollicitatiegesprek. Cultuurverschillen spelen hier een rol. Ook staan lokale werkgevers niet altijd open voor internationale studenten. Vooroordelen blijken hardnekkig. Studenten afkomstig van buiten de EER hebben te maken met nog een extra barrière. Ze mogen alleen werken met een tewerkstellingsvergunning van het UWV.

De meesten vinden uiteindelijk een bijbaan of stageplek via een docent of iemand anders uit hun nabije omgeving. Ook krijgen ze soms een stage aangeboden door hun bijbaan of een bijbaan door een stage. Het netwerk blijkt van grote invloed op het vinden van werk. En als internationale student heb je bij voorbaat een kleiner netwerk dan een Nederlandse student. Internationale studenten zouden daarom wat meer begeleiding willen krijgen van Fontys bij het in contact komen met het werkveld. Ook willen ze meer informatie over rechten en plichten van werkgevers en werknemers in Nederland en hulp bij het interpreteren van Nederlandstalige contracten.

Zodra internationale studenten eenmaal aan het werk zijn vergroten ze hun zelfvertrouwen. Ze leren de Nederlandse taal en cultuur beter kennen en krijgen zicht op de lokale arbeidsmarkt. Dat helpt met de oriëntatie op de periode na het afstuderen. Toch lopen sommigen tegen problemen aan. De informele manier van communiceren op het werk blijkt erg wennen. Ook noemen velen het niet beheersen van het Nederlands als reden voor sociale uitsluiting op het werk. Ze hebben niet altijd het gevoel erbij te horen. Veel internationale studenten hebben daarom een voorkeur voor een bedrijf met veel andere internationale werknemers.

Fase V: Landing op de arbeidsmarkt

Uit de interviews komt naar voren dat de meeste internationale studenten besluiten dat ze na hun afstuderen in Nederland willen blijven door een positieve stage-ervaring. Sommigen vinden de Nederlandse werkcultuur prettig of waarderen de arbeidsvoorwaarden, anderen (waaronder veel engineeringstudenten) hebben al een baan aangeboden gekregen door hun stageadres. Een kleinere groep studenten had al besloten voordat ze naar Nederland kwamen voor een studie dat ze willen blijven vanwege de gunstige arbeidsmarktomstandigheden.

Een andere belangrijke reden om in de regio te blijven is een vervolgstudie (master). Ook vinden sommige internationale studenten het zonde om alles wat ze hebben opgebouwd op te geven. Ze hebben tijdens de studietijd geïnvesteerd in het opbouwen van een sociaal netwerk en Nederlandse taallessen gevolgd. Daarnaast zijn er studenten bij die hun partner hier hebben gevonden. Dat willen ze niet zomaar laten schieten.

Een deel van de internationale studenten van Fontys vertrekt uit de regio naar de Randstad, omdat daar naar hun idee meer mogelijkheden voor hen zijn. Ook waarderen ze de internationale community in de grote steden in het westen van het land. Toch vertrekt het merendeel van de internationale studenten weer uit Nederland na hun afstuderen. Sommigen hebben heimwee naar familie en vrienden of kwamen bij voorbaat enkel en alleen naar Nederland voor hun studie. Anderen ervaren een moeilijke integratie op de arbeidsmarkt, hebben moeite met het leren van de Nederlandse taal of kunnen geen adequate woonruimte vinden.

Voor een betere transitie van studie naar werk wordt door de internationale studenten en alumni aangegeven dat Fontys een rol zou moeten spelen als directe liaison tussen hen en de lokale werkgevers. Ze zouden graag zien dat docenten of studiecoaches vacatures persoonlijk doorsturen en een goed woordje voor hen doen bij potentiële werkgevers. Ook zien ze heil in een alumnetwerk, zodat ze in contact kunnen komen met alumni van Fontys die werken bij organisaties met vacatures. Ze zijn al erg te spreken over de gastlessen en de projecten met werkgevers tijdens de studie, net als het Fontys Career Event.

Wat betreft de werkgevers zouden internationale studenten graag zien dat zij Engels toelaten op de werkvloer en meer open staan voor mensen met een andere culturele achtergrond, ook al betekent dat meer papierwerk. Ze zouden het fijn vinden als werkgevers de arbeidsovereenkomst in het Engels opstellen, genoeg tijd besteden aan hun *onboarding* en Nederlandse taallessen bekostigen.

Aanbevelingen

- Maak Nederlandse taallessen onderdeel van het curriculum van Engelstalige opleidingen;
- Faciliteer kennismaking en uitwisseling tussen Nederlandse en internationale studenten;
- Zorg voor meer zichtbaarheid binnen de opleidingen van de verschillende diensten die Fontys studenten al aanbiedt (zoals International Office, Career Centre, studentpsychologen, studentendecaan, etc.) en laat ze kennismaken met de bestaande diensten van derden.

COLOFON

Deze hand-out is samengesteld door onderzoekscoördinator [Loes van Beuningen](#) en onderzoeker [Dick Siesling](#).

Het projectteam vanuit Fontys bestaat daarnaast uit Nicole Luijten (International office), Luc Hameleers (HRM&TP), Judith van den Boogaard (P&O), Hans Slaghuys (Dienst SV) en Roos Moonen (Dienst M&C). De projectleider is Marian Thunnissen (HRM&TP).